

HAMSTERIT

Teksti ja kuvat Sari Mäyränpää

Hamsterit ovat pääosin yöeläimiä ja nukkuvat päivällä. Niillä on poskipussit, joihin ne hamstraavat ruokaa. Hamstereita on 26 lajia ja ne ovat peräisin Itä-Euroopasta, Kiinasta ja Lähi-idästä.

Yleisin lemmikkihamsteri on kultahamsteri eli syyrialainen hamsteri. Kääpiöhamstereihin kuuluvat campbelli, talvikko, roborovski sekä kiinankääpiöhamsteri. Syyrialainen on suurin, noin 15–20 cm pitkä ja 85–150 g painoinen, kun taas pienin on roborovski.

Hamsterit elävät tunneleissa, minkä takia ne kestävät luonnonvaraisina suuriakin lämpötilaeroja. Lemmikki ei kestä samanlaista eikä lämpötila saa pudota alle viiden plusasteen, koska silloin hamsteri alkaa horrosta.

Hankinta

Hamsterit ovat luovutusikäisiä kuuden viikon ikäisinä ja elävät yleensä 1,5–3 vuotta. Naaraat ovat lyhytikäisempiä kuin urokset. Roborovskeja ja campbel-leita lukuun ottamatta hamsteri on yksineläjä eikä suvaitse lajitoverin seura.

Uros on sukukypsä 6–8 viikon iässä ja naaras vähän aiemmin. Tiineys kes-

tää lajista riippuen 16–18 vuorokautta ja poikasia tulee yleensä yli viisi. Uroksen sukupuoli- ja peräaukon väli on pitempi kuin naaraalla. Sukukypsän uroksen takapää on suippo ja kummallakin puolella näkyvät kivekset. Syyrialaisella hamsteriuroksella on hajurauhaset (karvattomat kohdat) kyljissä, kääpiöhamsterilla niitä on useita. Naarailla on kuusi nisää. Jos kyseessä on pitkäkarvainen syyrialainen hamsteri, sukupuolet erottaa toisistaan myös siten, että naaraalla pitkiä karvoja on vain takapäässä ja korvien takana, kun taas uros on kauttaaltaan pitkäkarvainen.

Kun tuot uuden hamsterin perheeseen, anna tulokkaan levätä rauhassa ennen kuin yrität tehdä tuttavuutta sen kanssa. Joskus kotiutuminen vie useamman vuorokauden. Älä hanki hamsteria, jos sinulla on jyrjsijöitä saalistavia lemmikkejä samoissa tiloissa.

Häkki

Hamstereille sopivia asuntoja ovat kookkaat dunat, lintuhäkit tai suuret teraariot. Paras asunto tulee näiden yhdistelmästä eli vaikkapa duna ja häkin yläosa päälle. Häkkiin laitetaan **tasoja** sekä tietysti **pesäkoppi**. Lisäksi on oltava **kaksi ruokakuppia** (toinen kuiva- ja toinen tuoreruualle), **suola- sekä kalkkikivi ja juomapullo**.

Hamstereille voi laittaa häkkiin juoksupyörän, mutta se ei ole pakollinen eikä sen käyttö koskaan korvaa hamsterin tarvitsemää vapaata juoksuutilaa. Kultahamsterin juoksupyörän halkaisijan pitää olla yli 20 cm, liian pieni rasittaa hamsterin selkää. Juoksupyörän tulee olla umpinainen, jotta hamsterin turkki ei jää pinnojen väliin ja juokseminen onnistuu hyvin.

Häkkiin tulee laittaa myös **oksia** jyrättäväksi. **Kuivikkeiksi** voi käyttää kutterinpurua tai haapa/leppähaketta ja pesäntekomateriaaliksi vessapaperia ja

vaikkapa vanhan pyyhkeen paloja (re-pivät siitä itse sopivia osia). **Eläinkau-poissa myytävä pesäntekoma-teriaali tai pumpuli eivät sovellu pesämateriaaliksi tukehtumis-vaaran takia!** Vältä muovisia tarvik-keita, sillä ne ovat nieltyinä vaarallisia. Esimerkiksi pesäkoppi on hyvä tehdä pahvista ja vaihtaa sen likaannuttua uu-teen. Hamsteri arvostaa suuresti myös laakeaan astiaan laitettua chinchillan kylpyhiekkaa, jossa se voi kylpeä tai kaivella ja jota se voi käyttää vessa-naan. **Häkin paikka** ei ole olohuo-neessa tv:n lähellä eikä muuallakaan, missä on paljon melua. Älä sijoita häk-kiä vetoisaan paikkaan, suoraan aurin-gonpaisteeseen tai patterin viereen.

Ruokinta

Hamsteri on sekasyöjä. Hamsterin pää-ruokaa on **pelletti ja siemenseos**, jota on oltava aina saatavilla. Valitse mahdollisimman terveellinen siemen-seos, jollaiseen eivät kuulu värikkäät nappulat. Ruokavalioon kuuluvat myös hedelmät (esim. omena, päärynä, ba-naani), marjat (vadelma, mansikka), kasvikset, puurot, vauvanruuat, kuiva heinä sekä kuivatut jauhomadot.

Muutaman kerran viikossa tu-lee antaa esim. nautanjauhelihaa, rae-juustoa, rahkaa tai maustamatonta jo-gurtia. Hamsterille voi antaa myös joskus kuivattua leipää tai koirankekse-jä jyrsettäväksi. Myös voikukanlehtiä ja mustikan sekä puolukan varpuja voi an-taa. Luonnosta voi kerätä ainakin rauta-lehtiä, vadelmanlehtiä, apilaa ja niitty-suolaheinää.

Ruokinta on hyvä tehdä illalla, kun hamsteri herää.

Makupaloiksi kelpaavat tavalliset, jo kuolleet karpäset. Hamsterille **ei saa antaa** avokadoa, kaalia, retiisiä, sipulia, retikkaa tai kivellisiä hedelmiä! Vältä runsasenergistä ravintoa.

Käsittely

Hamsterit nukkuvat päivällä ja heräävät vasta illalla. **Nukkuva hamsteria**

ei saa herättää! Toistuva herättely laskee tuntuvasti elinikää ja altistaa sai-rauksille. Joidenkin kääpiöhamsterei-den käsittely on vaativaa niiden vilkkau-den takia.

Pienet lapset kannattaa pitää kauka-na hamstereista, sillä hamsteri on herk-kä pelästymään ja putoamisvaara on suuri. Lapsi voi myös tietämättään pu-ristaa liikaa ja vahingoittaa hamsteria hengenvaarallisesti. Tue aina hamsteria hyvin nostaessa sitä syliin, sillä syvyys-näkö ei ole hamstereiden juttu. Hamste-ria ei saa pudottaa.

Uutta hamsteria käsitellessä kannat-taa ottaa käyttöön vaikkapa vessapape-rinhylsy ja asettaa sen hamsterin eteen. Hamsteri yleensä menee hylsyyn, jota pitää tunnelina ja sitten voit nostaa va-rovasti koko hylsyn peittämällä kum-matkin suuaukot.

Hamsteri kuulee ja haistaa hyvin, mutta näkee huonosti. Tästä syystä hamsterille kannattaa hiljaisella äänellä jutella ennen kuin lähestyy sitä ja vaikka hieroa purua kämmeniinsä, jotta hams-teri hyväksyy hajun eikä pidä kättä vi-hollisena. Ei myöskään kannata syödä ensin vaikkapa juustoa ja sitten yrittää

koskea hamsteriin, koska silloin hams-teri haistaa ruuan ja saattaa napata sor-meen kiinni. Se ei tee sitä ilkeyttään vaan luulee sormeaa ruuaksi.

Hamsterit **eivät erityisemmin pidä käsittelystä**, sillä ne yrittävät aina saada ihmisen hajun ja ihorasvan pois itsestään joko nuolemalla turkki-aan tai ottamalla hiekkakylpyjä.

Hoito

Hamsteri tarvitsee **paljon liikuntaa** eikä sitä saa pitää häkissä koko ajan. Jos hamsterille ei ole tarjolla omaa huo-netta, joka on tehty sille turvallisesti, päästä hamsteri kuitenkin öisin vapaak-si esimerkiksi kylpyhuoneeseen. Nosta hamsterin asumus tähän tilaan, jotta se saa käydä nukkumaan halutessaan ja syödä ja juoda.

Voit rakentaa erilaisia **"leikkirato-ja"** hamsterille esimerkiksi pyyhkeistä, joiden väliin on piilotettu herkkupaloja tai tavallista ruokaa, pajusilloista, hei-nätunneleista yms. Varmista vaikka ti-i-liskivien, metalliverkkojen tai puulauto-jen avulla, ettei se pääse jyrsimään johtoja tai muita tavaroita eikä livahda pieniin rakoihin. Hamstereille on parem-

paa liikuntaa juoksentelu tai omistajan sylissä kiipeily kuin juoksupyörässä juokseminen.

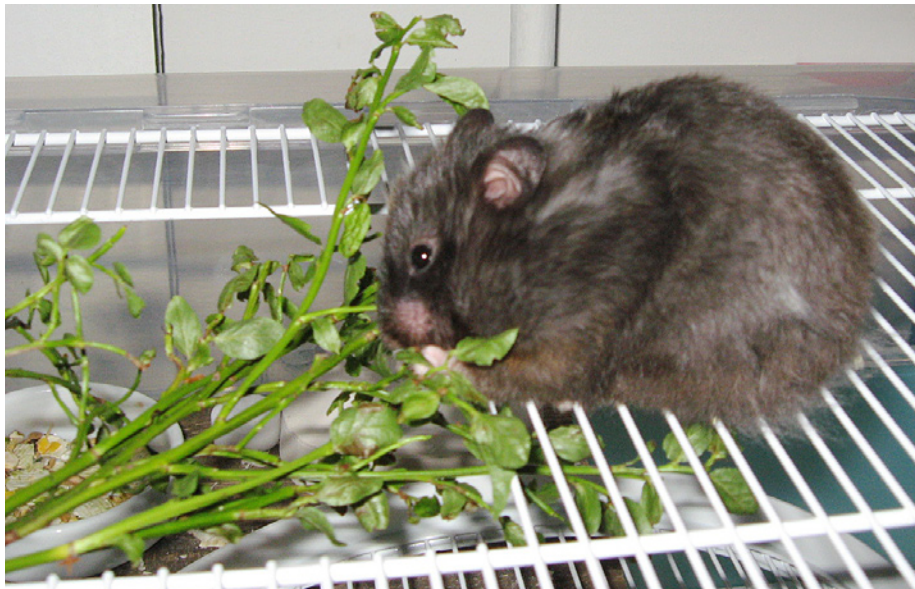
Häkki siivotaan pari kertaa viikossa ja samalla pestään se. Vesi vaihdetaan päivittäin. Samoin tuoreruokastia pestään päivittäin. Muista tiskata ruoka- ja juoma-astiat kunnolla viikoittain.

Yleisimmät sairaudet ja niiden hoito

Jos hamsteri tarvitsee eläinlääkärin hoitoa, kuljetus tapahtuu parhaiten isossa kylmälaukussa, jonne on laitettu kuumavesipullo pyyhkeen sisään lämpöä tuottamaan. Hamsterin voi nostaa kylmälaukkuun pienessä kuljetusboksissa tai pesäkopissaan.

Paiseet poskipusseissa ja muualla kehossa ovat yleisiä hamsterilla. Paiseet vaativat eläinlääkärillä käyntiä ja antibioottihoitoa.

Hengitystietulehduksen voi saada esimerkiksi puutteellisesta ruokavaliosta, stressistä tai pölystä. Hamsteri oirehtii mm. silmä- ja sierainvuodolla tai olemalla väsynyt ja sen hengitys saattaa rohista. Pienen eläimen kunto

heikkenee nopeasti ja hamsteri on vietävä heti eläinlääkäriin.

Hammasongelmat ovat hamsterilla tavallisia. Jyrsijöillä etuhampaat kasvavat jatkuvasti ja siksi oikea ravinto on niiden kulumiselle tärkeää. Etuhampaiden epätasaista kulumista voi aiheuttaa myös paise suussa tai muu vaurio. Purentaviat saattavat myös olla syynä yhden tai useamman hampaan liikakasvuun. Jos hamsterin etuhampaat kasvavat liikaa, hamsteri ei enää

pysty syömään. Eläinlääkäri lyhentää hampaita, tai jos vika on uusiva (esim. purentaviasta johtuva), eläinlääkärinä voi pyytää näyttämään, miten hampaat leikataan itse. Vain aikuinen ja tehtävään kunnolla opastettu omistaja saa leikata hampaat!

Kohtutulehdus ts. märkäkohtu on joidenkin vanhenevien hamsterinaaraiden ongelma. Oireisiin kuuluvat kipuilu sekä vuoto. Hamsteri on vietävä heti eläinlääkäriin.

Lähdekirjallisuus:

- Lassila, Pilvi (2001). Eksoottisten lemmikkieläinten terveyden- ja sairaudenhoito. Ohjeita omistajille. 3. painos. Helsinki: Helsingin yliopisto.
- Linnavuori, Arja (2006). Lemmikkijyrsijät gerbiili ja hamsteri. Vammala: Vammalan Kirjapaino Oy
- Holmann, Peter & Karin Skogstad (1998). Hamsteri. Tampere: Tammi.
- Rauth-Widmann, Brigitte (2006). Kultahamsteri. Helsinki: Perhemediat.

SUOMEN ELÄINSUOJELUYHDISTYSTEN LIITTO RY

Pirkanmaan eläinsuojeluyhdistys